

**RELEVANȚA FORMĂRII PROFESIONALE CONTINUĂ ÎN CARIERA DIDACTICĂ A
CADRELOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ECONOMIC SUPERIOR**

**THE RELEVANCE OF CONTINUING PROFESSIONAL DEVELOPMENT IN THE
TEACHING CAREER OF HIGHER ECONOMIC EDUCATION STAFF**

CZU: 378.046.4:33(478+498)

DOI: <https://doi.org/10.53486/isc2023.04>

Svetlana MIHAILA,

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, svetlana.mihaila@ase.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5289-8885>

Galina BĂDICU,

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, badicu.galina@ase.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9429-3654>

Veronica GROSU,

dr. hab., prof. univ., Universitatea Ștefan cel Mare, România, veronica.grosu@usm.ro

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2465-4722>

Abstract. *Articolul se referă la conceptul de formare profesională continuă, abordat ca oportunitate importantă pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din învățământul superior, pentru îmbunătățirea activității procesului didactic și pentru o mai bună funcționare a școlii academice. În acest scop, am efectuat o cercetare pe bază de chestionar în vederea determinării gradului de relevanță a formării profesionale continuă în cariera cadrelor didactice din învățământul superior cu profil economic atât din Republica Moldova, cât și din România.*

Keywords: formare profesională continuă; învățământ superior; relevanță; cadre didactice.

JEL Classification: I22

Introducere. Etapa actuală aflată în continuă dezvoltare și evoluție nu doar a tehnologiilor informaționale, cunoștințele și cerințele locurilor de muncă se schimbă rapid, iar formarea profesională continuă te ajută să rămâi la curent cu noile dezvoltări și să-ți adaptezi abilități pentru a rămâne competitiv pe piața muncii. Prin urmare, apare necesitatea de adaptare la schimbare unde, „în toate domeniile, dezvoltarea resurselor umane reprezintă o necesitate, unde fiecare individ trebuie să-și actualizeze competențele profesionale, pentru a se adapta schimbărilor (sociale, economice, politice, culturale etc.)” [3]. Dacă să ne referim la formarea profesională continuă în cariera didactică a cadrelor didactice are o importanță crucială și multiple beneficii, având în vedere rolul lor semnificativ în educația viitoarelor generații.

Dezvoltarea profesională continuă, în calitate de acțiune continuă, formativă, este mai puțin abordată de către specialiștii în formare, deși această activitate are scopul să lărgască domeniul de învățare a cadrelor didactice universitare, fiind un concept cu o anumită încărcătură definitorie, cu un sens mereu nou, care stimulează noi modalități de reflecție [2, p. 55].

Scopul cercetării constă în aprecierea gradului de relevanță a formării profesionale continuă în cariera cadrelor didactice din învățământul superior cu profil economic atât din Republica Moldova, cât și din România. *Importanța și actualitatea temei de cercetare* derivă din accentuarea tot mai multă, la nivel internațional a pregătirii aprofundate a cunoștințelor de specialitate și dobândirea de noi competențe profesionale.

Abordarea metodologică a cercetării este dimensionată de abordarea teoretică și practică. Drept urmare, în demersul științific întreprins a fost utilizat instrumentarul metodologic caracteristic

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU, ediția II, 17 noiembrie 2023
Învățământul superior contabil: provocări și soluții
Teze

științelor sociale, aplicându-se mai multe metode de cercetare, printre care: metoda analitică, metoda comparației, metoda sistemică, metoda sintezei, metoda inducției și metoda deducției, unde a fost aplicat și chestionarul în rândurile cadrelor didactice din diverse instituții de învățământ superior din RM și România.

Analiza literaturii de specialitate a permis să conchidem că, în perimetrul temei „formării profesionale continuă a cadrelor didactice din învățământul superior economic” la nivel național și internațional nu prea au fost identificate și efectuate cercetări.

Conținut. În ultimele decenii, tot mai frecvent se evidențiază rolul formării profesionale continuă, având ca motiv schimbările rapide în toate domeniile de activitate. Deoarece lumea pentru care profesorii îi pregătesc pe tineri este în continuă schimbare, iar competențele profesorilor trebuie să țină pasul cu aceste schimbări și să evolueze și ele pentru a acoperi nevoile de educație ale discipolilor, nici o formare inițială nu este suficientă în a pregăti un profesor. Dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice reprezintă modalitatea prin care calitatea educației furnizate este păstrată la standardele impuse de societate, și în același timp, o modalitate prin care profesorul își dezvoltă cunoștințele, abilitățile și competențele [6].

Prin formarea profesională se urmărește dezvoltarea unor capacități noi, în timp ce prin perfecționare profesională se urmărește îmbunătățirea capacităților existente, aceasta din urmă fiind văzută uneori ca un stadiu în formarea profesională, cel al acumulării de cunoștințe profesionale suplimentare formării de bază [5].

După Andrițchi, formarea profesională continuă a cadrelor didactice trebuie să corespundă unor criterii de calitate precum: eficiență, eficacitate, relevanță, sustenabilitate și impact [1].

Ținând cont de *importanța și actualitatea temei de cercetare*, am considerat importantă o analiză a formării profesionale continuă din perspectiva cadrelor didactice. Pentru a atinge scopul enunțat anterior, a fost aplicat un chestionar online (formular Google) ce a fost transmis spre completare cadrelor didactice din domeniul învățământului superior cu profil economic atât din Republica Moldova, cât și din România. În acest sens, s-au formulat 15 de întrebări, având mai multe opțiuni de răspunsuri. Proiectarea chestionarului și formularea întrebărilor au vizat respectarea obiectivului principal al lucrării cu privire la formarea profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul superior economic din RM și România în contextul actual. Chestionarul a vizat măsurarea percepțiilor cadrelor didactice în domeniu asupra formării profesionale continuă. Printr-un număr de 15 întrebări cu răspunsuri unice, multiple și mixte am formulat puncte de referință privind relevanța formării profesionale continuă în cariera didactică a cadrelor din învățământul economic superior, în vederea formulării unor propuneri coerente de perfecționare a activității de formarea profesională continuă.

În ceea ce privește chestionarul online, acesta a beneficiat de 60 de răspunsuri (28 din România și 32 din RM) din 7 universități (2 din RM și 5 din România). La nivelul datelor empirice colectate în cadrul acestui studiu, respondenții îmbrățișează ipoteza importanței formării profesionale continuă în cariera didactică a cadrelor din învățământul economic superior (80%). În contextul asumării primei ipoteze a importanței, se pot desprinde câteva concluzii relevante:

1. Cadrele didactice urmăresc să dezvolte în cadrul programelor de formare profesională continuă competențe de predare-învățare-evaluare (60%), competențe de comunicare și relaționare (56,7%), competențe digitale (53,3%).
2. Cadrele didactice consideră că cele mai relevante forme de instruire, care asigură un nivel înalt de formare-dezvoltare a cadrelor didactice din învățământul superior sunt: trainingurile (50%) și atelierele de lucru (46,7%).
3. Rezultatele chestionării demonstrează că instruirile de formare continuă au fost finanțate de către instituția în care activează (43,3%), din cont propriu (41,7%) sau gratuit (41,7%).
4. Cadrele didactice sunt de părerea că formare profesională continuă în cariera didactică este utilă pe tot parcursul profesional în mare măsură (48,3%) și potrivit (36,7%).

5. Scopul urmărit prin participarea la programele de formare profesională continuă a fost: dezvoltarea profesională în sine (68,3%), dobândirea de noi cunoștințe și competențe didactico-științifice (56,7%), schimb de experiență profesională (36,7%).
6. Participarea la programele de formare profesională continuă asigură următoarele beneficii: sporește nivelul de profesionalism (68,3%), constituie un suport didactic în exercitarea profesiei (51,7%), sporește indicatorul de performanță (45%).

Concluzii. În concluzie, putem afirma că importanța formării profesionale continuă este dictată de necesitățile de menținere, de adaptare la schimbare, de reîmprospătare a cunoștințelor, de creșterea calității procesului didactic, și nu în ultimul rând, din perspectiva cerințelor pieței muncii. Învățarea pe tot parcursul vieții devine un imperativ al unei economii și societăți bazate pe cunoaștere, iar formarea profesională continuă este destinată să contribuie la creșterea ocupării, a adaptabilității și mobilității forței de muncă în consens cu cerințele de calificare ale economiei și ale entităților. Formarea profesională continuă este esențială în cariera didactică a cadrelor didactice, deoarece îi ajută să rămână relevanți, să ofere o educație de calitate și să se adapteze la schimbările continue din domeniu, iar această contribuie în mod semnificativ la succesul studenților și la dezvoltarea continuă a sistemului de învățământ.

Astfel, apare necesitatea permanentă de actualizare a cunoștințelor și competențelor, unde în domeniul educației, schimbările sunt frecvente, noi metode de predare și tehnologii, actualizări ale conținutului curriculumului, iar formarea continuă vine în ajutor cadrelor didactice să rămână la aceste evoluții și să actualizeze cunoștințele și abilitățile.

Totodată prin formare continuă, cadrele didactice pot învăța noi strategii de predare și evaluare, cum să gestioneze diferite tipuri de studenți și cum să creeze un mediu de învățare eficient, rezumând o mai bună calitate a predării și învățării.

Având în vedere că societatea devine tot mai diversă, iar cadrele didactice trebuie să fie pregătite să lucreze cu studenți cu nevoi speciale, provenind din medii culturale diferite sau cu stiluri de învățare variate, formarea continuă îi ajută să dezvolte abilități necesare pentru a face față acestor diversități.

Un rol esențial în predare îl are și abilitățile de comunicare eficientă, unde formarea continuă poate ajuta cadrele didactice să îmbunătățească abilitățile de comunicare, să dezvolte empatie și să interacționeze mai eficient cu studenții, colegii și toți cei implicați în procesul de studii. Nu în ultimul rând, formarea continuă poate include și dezvoltarea abilităților de gestionare a stresului și a epuizării profesionale, ajutându-i pe profesori să-și mențină sănătatea mintală și să-și continue cariera cu succes. Deopotrivă, formarea continuă contribuie în general la dezvoltarea personală a cadrelor didactice, oferindu-le satisfacție și realizarea carierei și consolidării încrederii în propriile abilități. Astfel, Virgil Mândăcanu, menționează că „dacă nu vom stabili asupra căror valori e necesar să-și concentreze eforturile un sistem educativ performant, nu vom izbuti să creăm un ideal educativ modern” [4].

Referințe bibliografice

1. Andrițchi, V. (2015). Asigurarea calității formării profesionale continuă a cadrelor didactice: valori, principii, acțiuni. În Materialele Conferinței Științifice Internaționale Școala modernă: provocări și oportunități. Chișinău: ISE, 2015. 174-180. ISBN: 978-9975-48-1400-7.
2. Callo T. (2007). O pedagogie a integralității: Teorie și practică. Chișinău: CEP USM.
3. Landsheere, G. (1992). L'education et la formation. PUF, Paris.
4. Mândăcanu, V. (2001). Etica pedagogică. Chișinău: Liceum
5. Ticu, C., Formarea și dezvoltarea profesională. Disponibil.
https://www.academia.edu/7983090/Formarea_si_dezvoltarea_profesionala_-_Ticu_Constantin
6. Țurcan, N. Actualitatea și importanța programelor de formare continuă a cadrelor didactice. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/225-229_8.pdf